

NAJVYŠŠÍ KONTROLNÝ ÚRAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Číslo: Z – 004345/2020/1090/SJA
Číslo poverenia: 1750/23
Zo dňa: 04.02.2020

Počet výtlačkov: 2
Výtlačok číslo: 2
Počet strán: 14
Počet príloh: 0

PROTOKOL
o výsledku kontroly
opatrení na zníženie administratívnej záťaže občanov pri výkone úradnej agendy samosprávy
KA 003/2020/1140

Obec Jasov

Košice, júl 2020

Obsah

Zoznam použitých skratiek.....	3
Zhrnutie.....	4
1. Dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov v súvislosti s aplikáciou zákona proti byrokracii.....	6
1.1 Uplatňovanie zákona proti byrokracii v úradnej agende obce.....	6
1.1.1. Rozsah dotknutej úradnej agendy obce.....	6
1.1.2 Uplatňovanie zákona proti byrokracii v úradnej činnosti obce	7
1.1.3 Existencia údajov, ktoré je potrebné dokladovať pri výkone úradnej činnosti obce v listinnej podobe.....	10
1.1.4 Uplatňovanie výnimiek obcou podľa zákona proti byrokracii	10
1.2 Úprava legislatívnych dokumentov obce podľa zákona proti byrokracii.....	10
1.2.1 VZN o poplatku za komunálny odpad a drobný stavebný odpad.....	10
1.2.2 Vykonanie zaručenej konverzie pri získaných výpisoch v prípade ich použitia na právne účely	11
2. Opatrenia obce na znižovanie byrokratickej záťaže občana.....	11
2.1 Opatrenia prijaté obcou na zníženie byrokratickej záťaže občana	11
2.1.1 Zmena pokynov a informačných textov pre občana a podnikateľa, informovanie dotknutých osôb	11
2.1.2 Úprava existujúcich formulárov a žiadostí	11
2.1.3 Zabezpečenie školení/vzdelávania pre pracovníkov, zastupiteľnosť zamestnancov v IS.....	12
2.1.4 Úprava interných metodík, postupov a smerníc.....	12
2.1.5 Úprava všeobecne záväzných nariadení obce	12
2.1.6 Informačná podpora v obci pre zabezpečenie jedenkrát a dosť	13
2.2 Výsledky prijatých opatrení na zníženie byrokratickej záťaže občana.....	13
2.2.1 Minimalizácia podaní, pri ktorých nebol uplatnený princíp jedenkrát a dosť.....	13
2.2.2 Analýza dôvodov, kedy obec neuplatnila pri určitom úradnom konaní princíp jedenkrát a dosť.....	13
2.2.3 Analýza časových dopadov na dĺžku úradného konania	14

Zoznam použitých skratiek

Skrátený názov	Úplné znenie
IS	informačný systém
ISVS	informačný systém verejnej správy
KKM	kópia katastrálnej mapy
OcÚ	obecný úrad
NKÚ SR	Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky
OR	Obchodný register
RT	Register trestov fyzických osôb
SR	Slovenskej republiky
VÚC	Vyšší územný celok
vyhláška č. 31/2003 Z. z.	Vyhláška Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 31/2003 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o označovaní ulíc a iných verejných priestranstiev a o číslovaní stavieb
VZN	všeobecne záväzné nariadenie
zákon č. 582/2004 Z. z.	Zákon č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady
zákon o obecnom zriadení	Zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení
zákon o verejnom obstarávaní	Zákon č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov
zákon proti byrokracii, zákon č. 177/2018 Z. z.	Zákon č. 177/2018 Z. z. o niektorých opatreniach na znižovanie administratívnej záťaže využívaním informačných systémov verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon proti byrokracii)
ŽR	Živnostenský register

Zhrnutie

Vláda Slovenskej republiky vo svojom programovom vyhlásení na roky 2016 až 2020 a v zmysle Národnej informatizácie verejnej správy deklarovala pri realizácii projektov informatizácie spoločnosti snahu presadzovať služby orientované na verejnosť tak, aby sa zjednodušila a zrýchliła komunikácia občana so štátnou správou a samosprávou a minimalizovalo množstvo návštev na úradoch, s koncentráciou úkonov na jednom mieste. Programové vyhlásenie Vlády Slovenskej republiky v roku 2020 explicitne uvádza cieľ znižovania byrokratickej záťaže prostredníctvom IS a odbúraním duplicitných a nepotrebných administratívnych úkonov, a to aj získavaním relevantných informácií z ISVS. Zníženie byrokracie malo priniesť občanovi a podnikateľovi úsporu financií, ktorá spočívala vo finančnej a časovej úspore.

Znížovanie byrokratickej záťaže pre klienta verejnej správy spočíva v odbúraní procesov, ktoré vyžadujú od klienta verejnej správy predkladanie informácií úradom, hoc aj ak nimi disponujú iné úrady (výpisy z registrov, stanoviská, rozhodnutia a iné úradné dokumenty). Prioritne sa NKÚ SR zamerával na princíp „jedenkrát a dost.“ Ten je dôležitý nielen pre zníženie byrokracie, je to medzistupeň k tzv. proaktívnym službám. Teda štát alebo samospráva by sama (proaktívne) ponúkla klientom riešenie ich životnej situácie.

Princíp jedenkrát a dost' je definovaný: "Pri interakcii s verejnou správou bude verejná správa od žiadateľa vyžadovať len údaje, ktoré sú nové a verejná správa nimi ešte nedisponuje. Tento princíp bude platiť na úrovni celej Európskej únie a bude zabezpečovaný pomocou platformy dátovej integrácie. Zároveň bude umožnené elektronické zdieľanie rozhodnutí, ktoré vydala verejná správa."

Generálny mechanizmus pre zdieľanie údajov medzi jednotlivými agendami verejnej správy bol k dispozícii od roku 2013 v rámci zákona č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente). Podľa tohto zákona, ak údaje boli vyhlásené za referenčné, orgán verejnej moci ich nesmel od používateľa vyžadovať. Dotknuté orgány však nepovažovali tento generálny mechanizmus za dostatočný, keďže osobitné predpisy vyžadovali v určitých konaniach predloženie údajov/potvrdení od používateľa. Od roku 2018 zákon č. 177/2018 Z. z. priamo odbúral povinnosť predkladať vybrané údaje/informácie v listinnej forme, povinnosť ich overenia preniesol na príslušný orgán a rozšíril pôsobnosť princípu „jedenkrát a dost'“ na celú úradnú agendu orgánu verejnej moci.

Kontrola sa zamerala na preverenie miery zosúladenia povinností pri výkone verejnej moci (originálne aj prenesené kompetencie) samosprávy v zmysle zákona proti byrokracii a dosahovanie výsledkov pri aplikácii princípu jedenkrát a dost' v samospráve.

Zákon proti byrokracii bol uplatňovaný obcou v jej úradnej činnosti. Dokonalému uplatneniu jedenkrát a dost' však bránilo viacero problémov. Bola potvrdená existencia osobitných predpisov, ktoré zákonom proti byrokracii neboli nedotknuté a tak existovala povinnosť predkladať obci výpisy a iné doklady. Na druhej strane obec pri osobnom kontakte informovala občanov a podnikateľov o účinnosti zákona proti byrokracii, čím dochádzalo ku nedorozumeniam a klienti radšej výpisy a iné doklady za účelom rýchleho a kladného vybavenia ich žiadostí predkladali.

Neexistencia registra rozhodnutí orgánov verejnej moci mala za následok, že občan bol povinný tieto dokumenty dokladovať v rámci úradnej agendy. V rámci stavebného konania, ktoré bolo identifikované ako byrokraticky mimoriadne náročné, bol nežiadúci stav spôsobený absenciou jednotného IS stavebného konania a územného plánovania.

Kontrolou VZN obce so zameraním na úpravu úľav na poplatku za komunálny odpad a drobný stavebný odpad bolo zistené, že obec k 1. januáru zdaňovacieho obdobia rokov 2016 až 2020 nemala schválené VZN o miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady.

NKU SR pre vyhodnotenie kontroly určil okruh tzv. významných oblastí pre jedenkrát a dost' (úprava metodík a smerníc, informovanie občanov, úprava tlačív a formulárov, informačná podpora, úprava VZN, zrýchlenie úradného konania). Obec v týchto oblastiach neprijala žiadne opatrenia, v niektorých (informačná podpora, zrýchlenie úradného konania) neboli identifikované problémy. Kritéria kontroly neboli z väčšej časti splnené.

Obec vôbec neinformovala klientov o zákone č. 177/2018 Z. z.. Žiadne formuláre a tlačivá v online prostredí neboli upravené, čo mohlo mať negatívny vplyv na efektívnosť obcou poskytovaných služieb. Pozitívne možno vnímať fakt, že zamestnanci obce mali zriadené prístupy ku jednotlivým ISVS a boli pokryté všetky dotknuté agendy. Zamestnanci sa v rámci IS mohli vzájomne zastúpiť a tak bola zabezpečená kontinuita pri získavaní

dokladov a výpisov. Bolo zistené, že niektoré interné akty riadenia a VZN neboli v súlade so zákonom č. 177/2018 Z. z. a NKU SR odporučil ich úpravu.

Systematické školenia vo vzťahu k uplatňovaniu zákona o byrokracii pre zamestnancov obce neboli realizované, ani neexistoval pokyn, akým spôsobom reagovať v prípade, že občan predloží doklad, ktorý nemusel pri konaní dokladať.

Obec bola pri prijímaní opatrení v súvislosti so znižovaním byrokratickej záťaže občanov viac pasívna ako aktívna.

Systém organizácie OcÚ obce Jasov možno považovať za spoľahlivý. Väčšina podaní bola vybavená pri zabezpečení princípu jedenkrát a dosť (nevyžadoval sa originál výpisu), avšak boli identifikované procesné problémy pri aplikácii tohto princípu. Zistené nedostatky nemali charakter systémovej chyby.

Podľa poverenia predsedu NKÚ SR č. 1750/23 z 04. 02. 2020 vykonali:

Ing. Július Šimko, vedúci kontrolnej skupiny
Ing. Daniel Lendel, člen kontrolnej skupiny

kontrolu opatrení na zníženie administratívnej záťaže občanov pri výkone úradnej agendy samosprávy, ktorej účelom bolo preveriť, či bola v rámci aplikácie princípu „jedenkrát a dost“ v samospráve dosiahnutá účinnosť a efektívnosť; efektívnosť ako miera zosúladenia povinnosti orgánov samosprávy pri výkone verejnej moci (originálne aj prenesené kompetencie samosprávy) - nevyžadovať výpisy, resp. v pozitívnom zmysle preukázané zvýšenie využívania elektronických výpisov; miera zosúladenia procesov na obci s princípom jedenkrát a dost; účinnosť ako miera dosahovania výsledkov pri aplikácii princípu jedenkrát a dost v samospráve;

a vypracovali protokol o výsledku kontroly.

Kontrola bola vykonaná v čase od 19.02.2020 do 26.06.2020 v kontrolovanom subjekte

Obec Jasov, Nám. Sv. Floriána 259/1, 044 23 Jasov, IČO 00324451

za kontrolované obdobie rokov 2018, 2019 a 2020.

Kontrola bola vykonaná v súlade so zákonom NR SR č. 39/1993 Z. z. o Najvyššom kontrolnom úrade Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov a so štandardami, ktoré vychádzajú zo základných princípov medzinárodných štandardov najvyšších kontrolných inštitúcií (ISSAI).

Predmetom kontroly bolo dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov v súvislosti s aplikáciou zákona proti byrokracii a opatrenia obce na znižovanie byrokratickej záťaže občana.

Počas výkonu kontroly bolo zistené:

1. Dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov v súvislosti s aplikáciou zákona proti byrokracii

1.1 Uplatňovanie zákona proti byrokracii v úradnej agende obce

1.1.1. Rozsah dotknutej úradnej agendy obce

Obec zabezpečovala v kontrolovanom období dodržiavanie povinnosti podľa zákona proti byrokracii prostredníctvom IS DCOM na základe zmluvy o pripojení zo dňa 29.12.2015.

Podľa platného organizačného poriadku bolo na obecnom úrade dvojstupňové riadenie. Na prvom stupni je starosta obce a druhom stupni odborní zamestnanci – referenti. Obecny úrad bol tvorený zo zamestnancov obce a členil sa na referáty. Činnosť obecného úradu riadil a koordinoval starosta obce.

Obec vykonávala v kontrolovanom období úradné úkony a činnosti v rámci kompetencií preneseného výkonu štátnej správy a originálnych kompetencií. Na základe vymenovaných kompetencií obce bolo identifikované, že zákon proti byrokracii sa v úradnej agende obce uplatňoval najmä pri týchto činnostiach:

- prijímanie zamestnancov do pracovného pomeru a vymenúvanie riaditeľov školských zariadení v zriaďovateľskej pôsobnosti obce (overovanie bezúhonnosti - výpis z registra trestov),
- povoľovanie stavieb a stavebných úprav, zmeny užívania stavieb, povoľovanie reklamných, propagačných a podobných zariadení na území obce v zmysle stavebného zákona (overovanie vlastníctva stavby, pozemku – LV),
- rozhodovanie vo veciach nehnuteľnosti a o právach k nehnuteľnostiam, podávanie informácií o vlastníkoch a iných oprávnených osobách (overovanie vlastníctva stavby, pozemku – LV),
- evidencia obyvateľov, najmä povoľovanie trvalého pobytu (prehlasovanie) (overovanie vlastníctva nehnuteľnosti – LV),

- vydávanie súpisných a orientačných čísel (overovanie vlastníctva nehnuteľnosti – LV),
- činnosti cestného správneho orgánu pre miestne komunikácie, najmä povoľovanie na zvláštne užívanie miestnych komunikácií (overovanie miesta zvláštneho užívania – kópia katastrálnej mapy),
- realizácia verejného obstarávania (overovanie osobného postavenia uchádzačov podľa § 32 ods. 1 písm. e) zákona o verejnom obstarávaní – výpisy z OR alebo ŽR),
- prenesený výkon štátnej správy na úseku ochrany prírody, ovzdušia, nakladania s odpadmi a ochranných vôd, najmä pri konaniach o výrube stromov (overovanie vlastníctva – LV a KKM),
- vyrubovanie miestnych daní a poplatkov, úľavy na miestnych daniach a poplatkoch, odpustenie miestnych daní a poplatkov (overovanie postavenia daňovníka, najmä postavenia študenta pri úľave na poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady - potvrdenie o návšteve školy);
- poskytovanie dotácií z rozpočtu obce v zmysle príslušného VZN (overovanie právnej formy žiadateľa, prípadne jeho bezúhonnosti – výpisy z OR alebo ŽR, prípadne aj výpis z registra trestov),
- povoľovanie ambulantného predaja (overovanie oprávnenia na podnikanie a pri predaji prebytkov overovanie vlastníctva pozemku - výpisy z OR a ŽR, výpis z evidencie samostatne hospodáriacich roľníkov, LV).

1.1.2 Uplatňovanie zákona proti byrokracii v úradnej činnosti obce

Kontrolná skupina NKU SR preverila na vybranej vzorke, či v spisoch, týkajúcich sa výkonu úradných činností obce sa nachádzali originály dokladov, potvrdení alebo výpisov potrebných pre vydanie rozhodnutia. Spisy boli vybrané neštatistickým spôsobom výberu z registratúrnych záznamov obce s prihliadnutím na výsledky kontroly príslušných VZN a interných smerníc obce, tzn. tých interných aktov riadenia obce, ktoré aj po účinnosti zákona proti byrokracii, stále ukladali povinnosť predložiť doklad, potvrdenie alebo výpis v listinnej podobe.

Kontrolou vybraných spisov z úradnej agendy obce (týkajúcich sa: žiadosti o prijatie do pracovného pomeru, žiadosti o výrub stromov, povolení na ambulantný predaj, žiadosti o vydanie stavebného povolenia, žiadosti na zmenu užívania stavby, žiadosti o odstránenie stavby, ohlásení drobnej stavby / udržiavacích prác, žiadosti o dotáciu a žiadosti o výmenu telekomunikačného zariadenia), bolo zistené:

Rok 2018 (od 01.09.2018):

V troch spisoch zo skontrolovanej vzorky za rok 2018 sa pri žiadostiach nachádzali fotokópie úradných dokladov, alebo výpisov:

- a) v spise značky 408/2018/OCUJAS zaevidovanom 05.09.2018, ktorý obsahoval dokumentáciu k žiadosti o stavebné povolenie sa nachádzali doklady: LV a KKM,
- b) v spise značky 510/2018/OCUJAS zaevidovanom 19.10.2018, ktorý obsahoval dokumentáciu k ohláseniu stavebných úprav sa nachádzal LV.

Preverovaním bolo zistené, že žiadosť o stavebné povolenie a ohlásenie stavebných úprav boli obci doručené formou predtlačenej tlačiva. Obe tlačiva neboli po nadobudnutí účinnosti zákona proti byrokracii upravené a naďalej obsahovali časť upravujúcu povinné prílohy, kde okrem iného boli uvedené aj KKM a situácia osadenia stavby. Z uvedených zistených skutočností vyplýva, že:

Kontrolné zistenie č. 1: obec prostredníctvom predtlačenej tlačiva žiadosti o stavebné povolenie a tlačiva ohlásenie stavebných úprav / udržiavacích prác, žiadala a aj reálne prevzala od žiadateľov také doklady (LV a KKM), ktoré mohla získať z informačných systémov verejnej správy, čo bolo v rozpore s ustanovením § 1 ods. 1 zákona proti byrokracii a v rozpore s § 32 ods. 2 zákona o správnom konaní v nadväznosti na § 140 stavebného zákona.

Rok 2019:

- a) V piatich spisoch zo skontrolovanej vzorky za rok 2019 sa pri žiadostiach nachádzali fotokópie úradných dokladov, ktoré obec prevzala od občanov / ohlasovateľov / žiadateľov spolu s ich žiadosťami. Konkrétne:

- v dvoch spisoch, značky 243/2019/OCUJAS a značky 272/2019/OCUJAS, ktoré obsahovali dokumentáciu k ohláseniu drobnej stavby sa nachádzali okrem iného aj LV;
- v dvoch spisoch, značky 319/2019/OCUJAS a značky 379/2019/OCUJAS, ktoré obsahovali dokumentáciu k ohláseniu výmeny telekomunikačného zariadenia sa nachádzali LV a kópia mapy katastrálneho územia s vyznačením miesta výmeny;
- v spise značky 150/2019/OCUJAS, ktorý obsahoval dokumentáciu k oznámeniu o výrube drevín sa nachádzali LV a kópia mapy katastrálneho územia s vyznačeným miestom výrubu.

Kontrolné zistenie č. 2: Obec pri žiadostiach / ohláseniach evidovaných pod spisovými značkami: 243/2019/OCUJAS, 272/2019/OCUJAS, 319/2019/OCUJAS, 379/2019/OCUJAS, 150/2019/OCUJAS prevzala od občanov / ohlasovateľov spolu s ich ohláseniami také doklady (LV a KKM), ktoré mohla získať z informačných systémov verejnej správy podľa § 1 zákona proti byrokracii.

b) V šiestich spisoch zo skontrolovanej vzorky za rok 2019, ktoré obsahovali dokumentáciu o stavebnom konaní sa pri žiadostiach nachádzali fotokópie úradných dokladov (LV a KKM), ktoré obec od občanov / žiadateľov žiadala predložiť a aj reálne prevzala. Konkrétne:

- v troch spisoch, značky: 127/2019/OCUJAS, 142/2019/OCUJAS a 193/2019/OCUJAS, ktoré obsahovali dokumentáciu k ohláseniu drobnej stavby sa nachádzali okrem iného aj LV;
- v spise značky 305/2019/OCUJAS, ktorý obsahoval dokumentáciu k žiadosti o stavebné povolenie sa nachádzali LV a kópia mapy katastrálneho územia;
- v spise značky 143/2019/OCUJAS, ktorý obsahoval dokumentáciu k návrhu (žiadosti) na povolenie zmeny užívania stavby sa nachádzal LV;
- v spise značky 278/2019/OCUJAS, ktorý obsahoval dokumentáciu k žiadosti o povolenie na odstránenie stavby sa nachádzali doklady: LV a kópia mapy katastrálneho územia.

Kontrolou uvedených šiestich spisov bolo ďalej zistené, že všetky ohlásenia a žiadosti boli občanmi predložené obci formou oficiálneho predtlačeneho tlačiva, ktoré nebolo po nadobudnutí účinnosti zákona proti byrokracii upravené a naďalej obsahovalo pretlačené povinné prílohy ako LV a kópia mapy katastrálneho územia.

Kontrolné zistenie č. 3: Obec pri ohláseniach a žiadostiach evidovaných pod spisovými značkami: 127/2019/OCUJAS, 142/2019/OCUJAS, 193/2019/OCUJAS, 305/2019/OCUJAS, 143/2019/OCUJAS, 278/2019/OCUJAS, žiadala prostredníctvom predtlačeneho tlačiva ohlásenia a žiadosti predložiť LV a kópie mapy katastrálneho územia, ktoré aj reálne prevzala, čo bolo v rozpore s ustanovením § 1 ods. 1 zákona proti byrokracii a § 32 ods. 2 zákona o správnom konaní v nadväznosti na § 140 stavebného zákona.

c) V dvoch spisoch značky 78/2019/OCUJAS a 189/2019/OCUJAS zo skontrolovanej vzorky za rok 2019, ktoré obsahovali dokumentáciu k piatim žiadostiam o povolenie na zriadenie trhového miesta sa pri dvoch žiadostiach nachádzali potvrdenia o vlastníctve pôdy, vydané inou obcou a pri jednej žiadosti bol priložený výpis z OR.

Kontrolou uvedených dvoch spisov a žiadosti v nich bolo ďalej zistené, že všetky žiadosti boli občanmi predložené obci formou oficiálneho predtlačeneho tlačiva, ktoré nebolo po nadobudnutí účinnosti zákona proti byrokracii upravené a naďalej obsahovalo pretlačené povinné prílohy a okrem iného aj oprávnenie na podnikanie

Kontrolné zistenie č. 4: Obec prostredníctvom oficiálneho predtlačeneho tlačiva žiadosti o povolenie na zriadenie trhového miesta, žiadala taký doklad (výpis z OR), ktorý mohla získať z informačných systémov verejnej správy, čo bolo v rozpore s ustanovením § 1 ods. 1 zákona proti byrokracii.

d) V jednom spise značky 246/2019/OCUJAS zo skontrolovanej vzorky za rok 2019, ktorý obsahoval dokumentáciu k žiadosti o dotáciu sa nachádzal výpis z registra trestov právnickej osoby. Zo spisovej dokumentácie bolo zistené, že obec po prijatí žiadosti o dotáciu, zaslala 26.06.2019 žiadateľovi list (odpoveď / vyžiadanie dokladov) v ktorom okrem iného vyzvala žiadateľa, aby predložil výpis z registra trestov právnickej osoby. Žiadateľ na základe výzvy predložil požadovaný doklad / výpis. Preverovaním bolo zistené, že výpis z registra trestov právnickej osoby nebol do 01.09.2019 dostupný.

e) V jednom spise značky 176/2019/OCUJAS zo skontrolovanej vzorky za rok 2019, ktorý obsahoval dokumentáciu k ohláseniu výmeny telekomunikačného zariadenia sa nachádzal výpis z katastra nehnuteľnosti - identifikácia parcely. Zo spisovej dokumentácie bolo zistené, že žiadateľ predložil predmetný výpis na základe rozhodnutia obce č. 534/2019 zo dňa 03.04.2019, ktorým výmenu a doplnenie telekomunikačného zariadenia nepovolilo s odôvodnením, že ešte v roku 2016 žiadala predloženie LV, ktoré nebolo predložené. Pretože LV nebolo doložené obec nemohla identifikovať stavbu ani jej vlastníka.

Kontrolné zistenie č. 5: Obec k ohláseniu výmeny telekomunikačného zariadenia evidovaného v spise značky 176/2019/OCUJAS, žiadala svojím rozhodnutím č. 534/2019 zo dňa 03.04.2019 predloženie LV a ja ho reálne prevzala, čo bolo v rozpore s ustanovením § 1 ods. 1 zákona proti byrokracii, pretože sa jednalo o doklad ktorý mohla získať z informačných systémov verejnej správy.

V jednom spise značky 304/2019/OCUJAS zo skontrolovanej vzorky za rok 2019, ktorý obsahoval dokumentáciu k žiadosti o výrub stromov sa nachádzal LV. Preverovaním bolo zistené, že ohlásenie (žiadosť o výrub stromov) bolo podané listom a nie na oficiálnom predtlačenom tlačive. Obci predložené ohlásenie neobsahovalo odkaz na prílohy, tzn. bolo obci odovzdané bez príloh – bez LV. Uvedené zistenie potvrdzuje skutočnosť, že žiadosť bola obcou prijatá 28.08.2019 a LV bolo vytlačené 04.09.2019. Na základe uvedených skutočností bolo zistenie vyhodnotené, ako tlač a doloženie LV do spisu zodpovedným pracovníkom obce, tzn. aj napriek možnosti overenia v informačných systémoch verejnej správy bol doklad vytlačený a fyzicky doložený do spisu.

Rok 2020 (do dňa začatia kontroly):

V jednom spise značky 3/2020/OCUJAS zo skontrolovanej vzorky za rok 2020, ktorý obsahoval dokumentáciu k ohláseniu udržiavacích prác / stavebných úprav sa nachádzal LV. Preverovaním bolo zistené, že ohlásenie bolo podané na oficiálnom predtlačenom tlačive, ktoré nebolo upravené podľa zákona proti byrokracii a naďalej obsahovalo povinné prílohy, okrem iného aj LV. Na predloženej ohlásení bola príloha LV preškrtnutá a LV nebolo k nemu priložené ako príloha. Ďalej bolo z dokumentácie zistené, že ohlásenie bolo obci doručené 08.01.2020 a LV bolo vytlačené 14.01.2020. Na základe uvedených skutočností bolo zistenie vyhodnotené, ako tlač a doloženie LV do spisu zodpovedným pracovníkom obce, tzn. aj napriek možnosti overenia v informačných systémoch verejnej správy bol doklad vytlačený a fyzicky doložený do spisu.

V jednom spise značky 39/2020/OCUJAS zo skontrolovanej vzorky za rok 2020, ktorý obsahoval dokumentáciu k žiadosti o vydanie stavebného povolenia sa nachádzal LV s poznámkou: nepoužiteľný na právne účely. Preverovaním bolo zistené, že žiadosť bola podaná listom, nie oficiálnym predtlačeným tlačivom. V žiadosti boli uvedené prílohy, a okrem iného aj LV a kópia mapy katastrálneho územia. Obec prevzala od žiadateľa také doklady, ktoré mohla získať z informačných systémov verejnej správy podľa § 1 zákona proti byrokracii

Kontrola spisovej dokumentácie o verejnom obstarávaní obce:

Kontrolná skupina skontrolovala proces verejného obstarávania - Sanácia nelegálnej skládky a kontrolou spisovej dokumentácie bolo zistené, že obec vo výzve na predkladanie ponúk zo dňa 03.07.2019, požadovala v bode 12 v časti: "dokladuje sa" predloženie fotokópie dokladu o oprávnení poskytovať službu. Ponuky predložili dvaja uchádzači a každý k svojej ponuke priložil okrem iného požadovaný doklad, t. j. výpis z OR.

Kontrolné zistenie č. 6: Obec žiadala, a aj prevzala od uchádzačov také doklady, ktoré bola povinná získať z informačných systémov verejnej správy, čo bolo v rozpore s § 1 zákona proti byrokracii a v rozpore s § 32 ods. 3 zákona o verejnom obstarávaní, podľa ktorého uchádzač alebo záujemca nie je povinný predkladať doklady, ak verejný obstarávateľ je oprávnený použiť údaje z informačných systémov verejnej správy.

Kontrola spisovej dokumentácie o výberových konaniach na obsadenie voľných pracovných miest

Obec vykonala v kontrolovanom období jedno výberové konanie a to na funkciu hlavného kontrolóra obce.

Obec vyhlásila 28.08.2019 voľbu hlavného kontrolóra obce na základe uznesenia obecného zastupiteľstva č. 70/08OZ/2019. Obec vo vyhlásení v bode 2. "Náležitosti žiadosti" okrem iného uviedla povinnosť predložiť výpis z registra trestov, nie starší ako tri mesiace. Žiadosť doručili traja uchádzači a každý doložil k svojej žiadosti aj výpis z registra trestov, nie starší ako tri mesiace. Obec takto predložené žiadosti prevzala a pozvala uchádzačov na zasadnutie obecného zastupiteľstva - na voľbu.

Kontrolné zistenie č. 7: Obec oznámením / vyhlásením volby hlavného kontrolóra obce dňa 28.08.2019, žiadala od uchádzačov predložiť okrem iného aj výpis z RT nie starší ako tri mesiace t.j. taký doklad, ktorý mohla získať z informačných systémov verejnej správy. Obec uvedený doklad aj reálne prevzala, čo bolo v rozpore s ustanovením § 1 ods. 1 zákona proti byrokracii.

Odporúčanie: Pre získanie výpisu z RT právnických osôb využiť webové sídlo Generálnej prokuratúry.

1.1.3 Existencia údajov, ktoré je potrebné dokladovať pri výkone úradnej činnosti obce v listinnej podobe

Kontrolou výkonu úradnej agendy obce podľa príslušných zákonov SR bolo zistené, že vo vymedzených konaniach obec mohla žiadať doklady a výpisy, ktoré boli dotknuté zákonom proti byrokracii. Išlo o konania pri úradných činnostiach, ktoré neboli zákonom proti byrokracii novelizované. Pri kontrole boli identifikované tieto úradné činnosti, kedy všeobecne záväzné právne predpisy neboli novelizované a umožňovali / ukladali požadovať doklady alebo výpisy:

- určenie súpisného čísla v zmysle vyhlášky č. 31/2003 Z. z. v nadväznosti na ustanovenie § 27a ods. 1 zákona o obecnom zriadení. Podľa tejto vyhlášky, obec mohla žiadať doklad o vlastníctve pozemku, t.j. LV, pretože podľa ustanovenia § 27a ods. 2 zákona o obecnom zriadení sa na konanie o určení súpisných a orientačných čísel nevzťahoval správny poriadok,
- verejné obstarávanie podľa zákona o verejnom obstarávaní, kedy v období od 01.09.2018 do 31.12.2018 bola pre uchádzača v zmysle § 32 tohto zákona povinnosť preukázať podmienky pre osobné postavenie. To sa preukazovalo:
 - doložením výpisom z RT nie starším ako tri mesiace,
 - doložením dokladom o oprávnení dodávať tovar, uskutočňovať stavebné práce alebo poskytovať službu, ktorý zodpovedá predmetu zákazky (t. j. výpis zo ŽL alebo OR).

1.1.4 Uplatňovanie výnimiek obcou podľa zákona proti byrokracii

Kontrolou výkonu úradnej agendy obce podľa bodu 1.1.2 tohto protokolu o výsledku kontroly, nebolo zistené, žeby obec uplatnila zákonnú výnimku zo zákona proti byrokracii a všetky doklady a výpisy oficiálne vyžadované obcou a na základe toho predložené občanmi, neboli staršie ako 30 dní.

1.2 Úprava legislatívnych dokumentov obce podľa zákona proti byrokracii

1.2.1 VZN o poplatku za komunálny odpad a drobný stavebný odpad

Kontrolou VZN obce so zameraním na úpravu úľav na poplatku za komunálny odpad a drobný stavebný odpad bolo zistené, že obec k 1. januáru zdaňovacieho obdobia rokov 2016 až 2020 nemala schválené VZN o miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady.

Kontrolné zistenie č. 8: Obec tým, že k 1. januáru zdaňovacieho obdobia rokov 2018, 2019 a 2020 (kontrolované obdobie), neustanovila schválením VZN sadzby poplatku za zber, prepravu a zneškodňovanie komunálnych odpadov, porušila § 83 ods. 1 zákona o miestnych daniach a miestnom poplatku, podľa ktorého: „Obec ustanoví všeobecne záväzným nariadením k 1. januáru zdaňovacieho obdobia sadzby poplatku v súlade s § 78 ods. 1, hodnotu koeficientu, pri množstvovom zbere spôsob a lehotu zaplataenia poplatku, podmienky na vrátenie poplatku alebo jeho pomernej časti podľa § 82 ods. 1, podmienky, ktorých splnenie má poplatník preukázať a podklady, ktoré má poplatník predložiť pri znížení alebo odpustení poplatku podľa § 82 ods. 2.“ Zároveň došlo aj k porušeniu § 11 ods. 4 písm. e) zákona o obecnom zriadení, podľa ktorého obecné zastupiteľstvo rozhoduje o základných otázkach života obce, najmä je mu vyhradené podľa písm. e) ukladať miestny poplatok, určovať náležitosti miestnej dane alebo miestneho poplatku

1.2.2 Vykonanie zaručenej konverzie pri získaných výpisoch v prípade ich použitia na právne účel

Kontrolou výkonu úradnej agendy podľa bodu 1.1.2 tohto protokolu o výsledku kontroly (t.j. konkrétnych spisov / spisovej dokumentácie) bolo zistené, žeby obec v kontrolovanom období nevykonala zaručenú konverziu.

2. Opatrenia obce na znižovanie byrokratickej záťaž občana

2.1 Opatrenia prijaté obcou na zníženie byrokratickej záťaž občana

2.1.1 Zmena pokynov a informačných textov pre občana a podnikateľa, informovanie dotknutých osôb

Obec nepublikovala na svojom webovom sídle informáciu o zákone proti byrokracii. Táto informácia mala predstavovať zoznam potvrdení a výpisov, ktoré by občan nemusel pri konaniach obci predkladať.

Kontrolné zistenie č. 9: Obec nespĺnila kritériá kontroly, keďže nezabezpečila včasné informovanie občanov a podnikateľov.

Príslušné internetové stránky obce obsahovali formuláre žiadostí, pričom neobsahovali popis, ako konkrétne postupovať pri vybavení danej úradnej agendy. Podľa predtlačných formulárov žiadostí, v časti prílohy ku žiadostiam, bolo potrebné ako prílohu predkladať rôzne potvrdenia a výpisy.

Uvedené tlačivá sú bližšie popísané v bode 2.1.2 tohto protokolu o výsledku kontroly. Obec o zákone č. 177/2018 Z. z. neinformovala ani písomnou formou, napríklad zverejnením informácie na viditeľnom mieste v priestoroch OcÚ.

2.1.2 Úprava existujúcich formulárov a žiadostí

Obec zabezpečovala výkon svojich kompetencií viackanálovo, t. j. zabezpečovalo prijímanie a vybavovanie žiadostí prostredníctvom osobného kontaktu s klientom, listinnou formou aj v elektronickom prostredí.

Prijímanie a vybavovanie žiadostí elektronickou formou

V kontrolovanom období obec mala publikovaných 139 elektronických formulárov na UPVS, pričom niektoré z nich boli predvyplnené.

Prijímanie a vybavovanie žiadostí osobnou a listinnou formou

Obec za účelom prijímania a vybavovania žiadostí v úradnom konaní publikovala na svojom webovom sídle formuláre, žiadosti a tlačivá a to bez popisu, ako konkrétne postupovať pri vybavení danej úradnej agendy. Kontrolou bolo zistené, že v čase výkonu kontroly obec neupravila formuláre, žiadosti a tlačivá a príslušné internetové stránky:

- nezabezpečila odstránenie povinnosti predkladania príloh (výpisov),
- nedoplnila údaje potrebné pre vyžiadanie výpisov za žiadateľa,
- neposkytla písomnou formou informáciu, že výpisy uvedené vo formulároch, žiadostiach a tlačivách nie je potrebné k úradnému konaniu predkladať.

Konkrétne išlo o formuláre, žiadosti a tlačivá používané v stavebnej agende a tlačivo pre výrub dreveniny,

Pre vybavenie dani z nehnuteľnosti bolo potrebné predložiť fotokópiu LV.

Kontrolou bolo zistené, že v čase výkonu kontroly žiadny z dotknutých formulárov, žiadostí a tlačív nebol upravený. Obec nespĺnila kritériá kontroly.

Formuláre, žiadosti a tlačivá prístupné občanom v OcÚ v printovej forme neboli upravené ani doplnené o informácie potrebné za účelom vyžiadania výpisov za občana. Avšak v tomto prípade, podľa vyjadrenia kontrolovaného subjektu, bola klientovi ústne poskytnutá informácia, že výpis alebo údaj nie je potrebné dokladovať. Príslušná časť formulára, žiadosti a tlačiva bola zamestnancom obce pri vykonávaní úradnej agendy upravená (preškrtnutím povinnosti dokladovať výpis.)

Kontrolné zistenie č. 10: Obec nevykonala úpravu formulárov, tlačív a žiadostí publikovaných na webovom sídle, alebo poskytovaných v printovej forme pri osobnom kontakte. Obec nevyvinula v tomto smere aktivitu

(nezabezpečila efektívnosť) a nespĺnila kritériá kontroly. Doplnujúce informácie boli poskytované len pri osobnom kontakte.

2.1.3 Zabezpečenie školení/vzdelávania pre pracovníkov, zastupiteľnosť zamestnancov v IS

NKÚ SR preveril, akým spôsobom obec zabezpečila školiace aktivity pre zamestnancov obce vo vzťahu k zákonu proti byrokracii. Podľa vyjadrenia obce systematické školenia vo vzťahu k uplatňovaniu zákona č. 177/2018 Z. z. pre zamestnancov neboli realizované. Zamestnanci mali možnosť individuálneho vzdelávania v rámci IS DCOM, prostredníctvom služby prístupu k obsahu modulu Bázy znalostí a Elektronického vzdelávania, prípadne využívania služby CallCentra.

Obec splnila kritériá kontroly pre zabezpečenie školenia svojich zamestnancov.

2.1.4 Úprava interných metodík, postupov a smerníc

NKU SR preveril celkom 22 interných dokumentov (smerníc), ktoré sa vzťahovali na kontrolované obdobie rokov 2018 – 2020. Tieto interné dokumenty upravovali predovšetkým vnútorné procesy a pravidlá, ktoré sa vzťahovali najmä na zamestnancov alebo orgány obce. Kontrolou boli preverené len tie interné dokumenty obce, u ktorých bol predpoklad, že na ich základe by mohli zamestnanci vyžadovať predloženie výpisov alebo iných údajov.

Kontrolou bolo zistené:

- v pracovnom poriadku zamestnancov Obce Jasov s dátumom účinnosti od 08.05.2007 bolo uvedené, že podľa § 4 „Predzmluvné vzťahy“ ods. 3 písm. k) k uzavretiu pracovnej zmluvy bol prijímaný zamestnanec povinný predložiť zamestnávateľovi odpis z Registra trestov nie starší ako tri mesiace;
- v smernici starostu upravujúcu postup verejného obstarávateľa Obce Jasov pri verejnom obstarávaní zákaziek s nízkymi hodnotami, účinnú od 01.01.2009, v čl. V ods. 3.4 obec môže určiť konkrétne doklady, ktoré vyžaduje na preukázanie splnenia podmienok účasti vo verejnom obstarávaní najmä doklad o oprávnení podnikáť v danom predmete zákazky.

Aj napriek tomu, že bol platný a účinný zákon č. 177/2018 Z. z., interné predpisy obce naďalej zaväzovali jeho zamestnancov vyžadovať výpisov a odpisov z príslušných registrov.

Kontrolné zistenie č. 11: (a) pracovný poriadok zamestnancov obce Jasov obsahoval podmienku, že prijímaný zamestnanec bol povinný predložiť odpis z RT nie starší ako tri mesiace, (b) smernica pre postup zadávania zákaziek s nízkou hodnotou a zákaziek malého rozsahu nebola v súlade s ustanovením § 32 ods. 3 zákona o verejnom obstarávaní.

Odporúčanie: Zabezpečiť ich súlad so zákonom proti byrokracii.

2.1.5 Úprava všeobecne záväzných nariadení obce

Obec vo veciach výkonu územnej samosprávy vydala VZN, ktoré boli ako právna norma všeobecne záväzná pre všetky osoby a subjekty pôsobiace na území obce. NKU SR preveril, či v súvislosti s prijatím zákona č. 177/2018 Z. z. nastala potreba úprav platných VZN v obci a či takáto primeraná úprava bola vykonaná.

Kontrolou bolo zistené:

- vo VZN č. 1/2017 o podmienkach pripojenia nehnuteľnosti na verejnú kanalizáciu, odvádzaní odpadových vôd do verejnej kanalizácie a zneškodňovaní odpadových vôd zo žúmp na území obce Jasov v čl. 5 „Zriadenie kanalizačnej prípojky“, ods. 2 „K žiadosti o zriadenie kanalizačnej prípojky priloží potrebné doklady:“ a podľa písm. a) kópiu listu vlastníctva pozemku a podľa písm. b) kópiu z katastrálnej mapy,
- vo VZN č. 2/2017 o podmienkach predaja výrobkov a poskytovania služieb na trhovách miestach v obci Jasov v čl. 7 „Povolenie na zriadenie trhového miesta a povolenie na predaj výrobkov“, ods. 3 „Povolenie na predaj výrobkov a poskytovanie služieb na trhovom mieste sa vydáva na základe žiadosti o povolenie na predaj výrobkov a poskytovanie služieb na trhovom mieste.“ Žiadateľ podľa písm. a) k žiadosti priloží kópie oprávnenia na podnikanie, žiadateľ na žiadosť obce predloží originál oprávnenia na podnikanie na

nahliadnutie. V čl. 8 „Osoby oprávnené predávať výrobky a poskytovať služby“, ods. 1 „Na trhovách miestach môžu na základe povolenia obce predávať výrobky a poskytovať služby osoby, ktoré preukážu splnenie podmienok podľa § 10 a § 11 zákona č. 178/1988 Z. z. :“ podľa písm. f) ak je žiadateľom osoba predávajúca rastlinné a živočíšne výrobky z vlastnej pestovateľskej alebo chovateľskej činnosti alebo lesných plodín preukáže vzťah k pozemku – že je vlastníkom pozemku.

V oboch prípadoch išlo o platné a účinné VZN v čase výkonu kontroly.

Kontrolné zistenie č. 12: V uvedených VZN (1/2017 a 2/2017) bolo uvedené, že súčasťou žiadostí boli LV, kópie katastrálnej mapy a doklady o oprávnení podnikateľ (výpis z OR alebo ŽR).

Odporúčanie: Pri schvaľovaní VZN zabezpečiť, aby dotknutým osobám nebola uložená povinnosť predkladať doklady, ktorými už verejná správa disponuje podľa zákona proti byrokracii; pri najbližšej novelizácii vyššie uvedených VZN zabezpečiť ich súlad so zákonom proti byrokracii.

V dvoch zo šiestich kontrolovaných dokladov vydaných na základe VZN č. 2/2017 sa nachádzal doklad o oprávnení podnikateľ a v dvoch prípadoch sa nachádzal doklad o vlastníctve pozemku - záhrady, vydaný obcou, v ktorej sa pozemok nachádzal.

2.1.6 Informačná podpora v obci pre zabezpečenie jedenkrát a dosť

NKÚ SR preveril akým spôsobom obec zabezpečila konzumovanie údajov z ISVS verejnej správy za účelom zabezpečenia princípu jedenkrát a dosť. Konzumácia údajov bola zabezpečená prostredníctvom zapojenia do IS DCOM od 29.12.2015, ktorý zabezpečoval prístup do všetkých ISVS v rámci služieb poskytovaných IS DCOM.

Starosta obce podpísal 14.03.2016 súhlas, aby bol obci vydaný kvalifikovaný systémový certifikát a dňa 05.12.2019 uzavrel zmluvu o poskytovaní dôveryhodnej služby vydávanie certifikátov. Zaručená elektronická pečať slúži na autorizáciu elektronických dokumentov. Každá obec vytvára svoju vlastnú pečať s cieľom zaručiť pôvod údajov a chrániť ich obsah.

2.2 Výsledky prijatých opatrení na zníženie byrokratickej záťaže občana

2.2.1 Minimalizácia podaní, pri ktorých nebol uplatnený princíp jedenkrát a dosť

Kontrolou bolo preverených celkom 33 individuálnych úradných konaní v rámci výkonu kompetencií obce. Kontrolou bolo preukázané, že si obec v štyroch prípadoch (12 %) priamo žiadalo od klienta predloženie údajov, ktoré bolo možné overiť z dostupných informačných zdrojov.

Obec si nepriamo však takéto informácie vyžiadalo až v 60 % prípadov. To bolo spôsobené predovšetkým tým, že občanovi a podnikateľovi nebola podaná príslušná informácia (formulár nebol upravený) alebo to vyplývalo z platných VZN, resp. zverejnených dokumentov (smernice). V uvedených prípadoch sa jednalo o kópie dokladov, dokladov nepoužiteľných na právne úkony alebo informatívne výpisy.

Kontrolné zistenie č. 13: Väčšina podaní bola vybavená tak, že klient dokladal ku svojim žiadostiam kópie dokladov, dokladov nepoužiteľných na právne úkony alebo informatívne výpisy, čím boli identifikované procesné problémy pri aplikácii tohto princípu.

V prípade aplikácie odporúčaní NKU SR je možné predpokladať zlepšenie pri aplikácii princípu jedenkrát a dosť v podmienkach obce.

2.2.2 Analýza dôvodov, kedy obec neuplatnila pri určitom úradnom konaní princíp jedenkrát a dosť

Prípady, kedy obec žiadala priamo predloženie originálov výpisov, možno klasifikovať ako ojedinelé - chyba nebola systematická. Žiadanie údajov, dostupných z ISVS, bolo determinované:

- slabou aktivitou obce vo vzťahu k zverejňovaniu informačných dokumentov a podkladov, dostupných pre občanov a podnikateľov, najmä v on-line prostredí (pozri výsledky bodu 2.1 tohto protokolu o výsledku kontroly),

- obvyklým spôsobom riešenia konaní vo vzťahu klient – obec, resp. obec – klient (občan bol zvyknutý za účelom vybavenia svojej veci zabezpečiť doklady a na druhej strane zamestnanec obce nemal pokyn, akým spôsobom reagovať v prípade, že občan doklad predložil).

System organizácie OcÚ obce Jasov však možno považovať za spoľahlivý. Boli určené role v rámci jednotlivých referátov, vrátane zadefinovania riadiacich pozícií. Prípadné nedodržanie zákona proti byrokracii, t. j. úmyselné vyžiadanie výpisu zamestnancom obce, bolo iba zlyhaním na určitom stupni riadenia.

2.2.3 Analýza časových dopadov na dĺžku úradného konania

Podľa vyjadrenia obce, v ojedinelých prípadoch pri použití IS DCOM dochádzalo k oneskoreniu pri získaní údajov z ISVS. Podľa vyjadrenia obce bola pomerne častou situáciou, kedy ISVS nebol funkčný, avšak obec neposkytla ďalšie podklady, ktorým by toto tvrdenie podložila.

Záver za kapitolu 2:

NKU SR pre vyhodnotenie kontroly určil okruh tzv. významných oblastí pre jedenkrát a dosť (úprava metodík a smerníc, informovanie občanov, úprava tlačív a formulárov, informačná podpora, úprava VZN, zrýchlenie úradného konania). Obec vo väčšine týchto oblastí neprijala žiadne opatrenia, v niektorých (informačná podpora, zrýchlenie úradného konania) neboli identifikované problémy. Kritéria kontroly boli čiastočne splnené.

V prípade, že kontrolovaný subjekt prijme opatrenia na odstránenie kontrolou zistených nedostatkov a stotožní sa s odporúčaniami kontrolnej skupiny je možné predpokladať, že zákon proti byrokracii bude v podmienkach obce vykonateľný bez väčších problémov.

Za kontrolnú skupinu dňa 26.6.2020

Ing. Július Šimko
vedúci kontrolnej skupiny

Ing. Daniel Lendel
člen kontrolnej skupiny

S obsahom protokolu o výsledku kontroly bol oboznámený dňa

Marián Dzurik
starosta

